

Resultaten van een raadpleging over wat belangrijk is bij de energietransitie in de provincie Utrecht

Eerste resultaten - 7 maart 2024

Niek Mouter
Wendel Scholma

POPULYTICS

What would you do?

Management samenvatting

Aanleiding

Bij het opstellen van haar nieuwe energievisie, wil de provincie haar inwoners betrekken. De methode die de provincie hiervoor heeft gekozen is de 'Participatieve Waarde Evaluatie' (PWE). Met deze methode wordt inzicht verkregen in wat inwoners belangrijk vinden én wordt inzicht verkregen in de onderliggende perspectieven, waarden en zorgen.

Over de methode PWE

De essentie van de wetenschappelijk gevalideerde PWE methode is dat inwoners ongeveer 15 minuten op de stoel van een beleidsmaker of bestuurder plaatsnemen. Het doel van de PWE is om 'de tekentafel' en 'de keukentafel' met elkaar te verbinden. Zo zien inwoners (de keukentafel) welke afwegingen de beleidsmakers moeten maken. Vanuit dit perspectief laten inwoners in hun advies weten aan de beleidsmakers wat zij het meest belangrijk vinden. Na het deelnemen aan een PWE-raadpleging begrijpen zij de situatie van de beleidsmaker beter. Daarnaast krijgen beleidsmakers (de tekentafel) overzichtelijke adviezen die vanuit de keukentafels zijn gegeven. Een PWE-raadpleging stelt beleidsmakers in staat om hun keuzes zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de waarden, voorkeuren en zorgen van inwoners.

Opzet van het onderzoek

De raadpleging is uitgevoerd door onderzoeksbureau Populytics. Inwoners kregen acht doelen te zien die de provincie kan nastreven bij het maken van keuzes over het energiesysteem. Zij konden hierbij 40 punten verdelen. Hoe meer punten, hoe belangrijker men iets vindt. Deelnemers kregen hiernaast de mogelijkheid om hun keuzes toe te lichten.

Management samenvatting

Drie raadplegingen - totaal 1.967 deelnemers

- **Panel raadpleging:** aan de representatieve raadpleging deden 970 deelnemers mee via een panelbureau. Om representativiteit op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau te behalen is de data herwogen.
- **Open raadpleging:** aan de open raadpleging deden 957 mensen mee. Mannen en hoogopgeleiden zijn iets oververtegenwoordigd in de open raadpleging.
- **Stakeholder raadpleging:** aan de stakeholder raadpleging deden 40 mensen mee.

Deelnemerservaring

96% van de deelnemers aan het panel geeft een voldoende aan de raadpleging. Gemiddelde rapportcijfer is een 7,4. Bij de open raadpleging geeft 92% van de deelnemers een voldoende. Het gemiddelde cijfer is een 7,1. De stakeholders geven gemiddeld een 6,7 aan de raadpleging. Bij andere raadplegingen zien we scores tussen 6,3 en 7,5. De score die deelnemers aan deze raadpleging geven zijn dus hoog ten opzichte van het gemiddelde.

Inzichten

- **Gemiddeld genomen zijn alle acht doelen belangrijk:** Deelnemers kregen acht opties te zien die vertalingen zijn van de leidende principes uit de (concept) energievisie. In de representatieve raadpleging zien we dat de gemiddelde deelnemer vindt dat er met alle doelen enigszins rekening moet worden gehouden bij het maken van keuzes.
 - Er zijn geen doelen die deelnemers op grote schaal onbelangrijk vinden.
- **Twee doelen springen eruit:** Zowel deelnemers uit de representatieve raadpleging als de deelnemers uit de open raadpleging vinden dat er het meest rekening moet worden gehouden met twee doelen: 1) Energie moet betaalbaar zijn voor mensen met een laag inkomen; 2) de kans op stroomstoringen moet zo laag mogelijk zijn. Deze principes kunnen goed als basis dienen voor het energiebeleid. Deze doelen worden ook belangrijk gevonden door alle subgroepen: man/vrouw, jong/oud, praktisch en theoretisch geschoold en mensen die zich veel of weinig zorgen maken over klimaatverandering.
 - **Betaalbaarheid van energie voor lage inkomens** moet volgens inwoners een belangrijk doel zijn omdat dit als een ‘recht’ wordt gezien of een ‘eerste levensbehoefte’. We zien dat het voor een deel van de mensen belangrijk is dat energie betaalbaar moet blijven voor *iedereen*, niet specifiek voor lagere inkomens. Voor anderen is het juist wel belangrijk dat er specifiek met lagere inkomens rekening wordt gehouden.
 - **Het voorkomen van stroomstoringen** vinden inwoners belangrijk omdat ze stroomstoringen gevaarlijk vinden (bijvoorbeeld voor kwetsbare inwoners die om medische redenen van energie afhankelijk zijn), omdat het tot economische schade kan leiden of omdat het een ontwrichtende werking kan hebben op de maatschappij.
- **Betaalbaarheid spreekt meer aan dan kosten drukken:** Het valt op dat deelnemers ‘het veranderen van het energiesysteem moet zo min mogelijk geld kosten’ (een vertaling van ‘laagste maatschappelijke kosten’) een stuk minder van belang vinden dan ‘energie moet betaalbaar zijn voor mensen met een laag inkomen’. Wanneer kosten een belangrijke afweging zijn in een keuze, dan spreekt het inwoners meer aan als je dat doet vanuit betaalbaarheid voor lage inkomens dan vanuit ‘maatschappelijke kosten laag houden’. En, het is de vraag of ‘lage maatschappelijke kosten’ en ‘betaalbaarheid van energie’ twee afzonderlijke leidende principes moeten zijn. Verder valt hier op dat betaalbaarheid voor lage inkomens de belangrijkste stelling is voor respondenten, onafhankelijk van inkomen of zorgen over het klimaat.

Inzichten

Pas op met 'maximaal inzetten op energiebesparing'

- Het doel 'in de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken' is volgens inwoners van de representatieve raadpleging het minst belangrijke doel om rekening mee te houden bij keuzes over de energievisie. Als we kijken naar verschillende leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus dan zien we overal dat inwoners dit een relatief onbelangrijk doel vinden. Deelnemers die dit doel onbelangrijk vinden noemen het betuttelend, ze vinden dat de overheid dit niet moet overdrijven. En deelnemers vragen zich af of ze nog minder dan nu energie kunnen gebruiken.
 - Deze optie scoort onder stakeholders juist het hoogst. En ook in de open raadpleging zien we een tegenovergesteld beeld omdat het daar één van de belangrijkste doelen is.
 - Op dit moment is onze hypothese dat theoretisch geschoolde deelnemers met een goed inkomen die zich veel zorgen maken om klimaatverandering dit een zeer belangrijk leidend principe vinden, terwijl praktisch geschoolde deelnemers met een laag inkomen die zich minder zorgen maken om klimaatverandering schrikken van het idee dat ze veel minder energie moeten gebruiken. Ze hebben tijdens de energiecrisis al veel bespaard en vragen zich af wat ze nog meer moeten doen. Ze vinden dat de overheid dit niet moet overdrijven. Je moet nog wel een beetje kunnen leven.

Een overheid als eigenaar van het energiesysteem heeft voordelen, maar er zijn ook twijfels over de invulling

- Het doel 'De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem' krijgt in de representatieve raadpleging minder punten (4,3) dan in de open raadpleging (5,4).
- We zien dat deelnemers dit doel belangrijk vinden omdat op deze manier bedrijven minder invloed zullen hebben, waardoor energie betrouwbaarder, gelijkter en goedkoper geleverd zou kunnen worden. We zien aan de andere kant ook twijfels of de overheid dit goed kan organiseren.

Inzichten

Inkomen en zorgen over klimaat hebben effect op stellingname

Hoe meer zorgen er bestaan over het klimaat en hoe hoger het niveau van financiële zekerheid is, des te meer belang men hecht aan de doelen die verband houden met duurzaamheid en klimaatbescherming.

- Mensen met (grote) klimaatzorgen en grote financiële zekerheid hechten meer belang aan de doelen:
 - Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken.
 - In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken.
 - Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken.
- Dat de kosten van vernieuwing van het energiesysteem laag blijven is voor deze groep minder belangrijk.

Mensen die zich weinig zorgen maken over het klimaat en weinig financiële zekerheid hebben hechten meer belang aan bestaanszekerheid.

- Belangrijk doel:
 - het betaalbaar houden van energie voor lage inkomens.
- Minder belangrijk:
 - Ze geven hiernaast zeer weinig punten aan besparen.

Inhoudsopgave

1. Over het onderzoek

1. Samenstelling respondenten
2. Wat vonden deelnemers van het onderzoek?

2. Resultaten: Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

1. Algemene resultaten (panel, open en stakeholder raadpleging)
2. Representatieve raadpleging uitgesplitst

3. Welke groepen zien we terug?

4. Welke argumenten noemen de deelnemers

5. Methodologie en verantwoording

1. Over het onderzoek

Wie deden er mee en hoe waardeerden zij de PWE-raadpleging?

Terug naar
inhoudsopgave

Bijna 2.000 deelnemers deden mee aan de raadpleging

Samenstelling van de respondenten naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau

Geslacht	Aandeel Provincie Utrecht*	Panel (N=970)	Open (N=957)	Stakeholders (N=40)
Vrouw	48,8%	59,9%	25,3%	35,0%
Man	51,2%	40,1%	70,5%	37,5%
Leeftijd				
18 tot 25 jaar	13,7%	9,7%	1,9%	10,0%
25 tot 34 jaar	17,0%	17,3%	9,3%	10,0%
35 tot 44 jaar	15,5%	15,2%	14,5%	20,0%
45 tot 54 jaar	16,0%	18,8%	19,6%	20,0%
55 tot 64 jaar	15,5%	19,2%	24,0%	12,5%
65 en ouder	22,3%	19,9%	29,0%	5,0%
Opleiding				
Basisschool, onderbouw				
HAVO/VWO, VMBO, MBO n1 of 2	23,1%	10,6%	2,8%	10,0%
HAVO/VWO bovenbouw, MBO n2, 3 of 4	36,7%	34,9%	12,4%	0,0%
HBO, Universiteit	40,2%	53,9%	82,1%	67,5%

Toelichting

- **Representatieve raadpleging:** aan de representatieve raadpleging deden 970 deelnemers mee via een panelbureau. Om representativiteit op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleidingsniveau te behalen is de data herwogen. Herweging betekent bij deze raadpleging dat de keuzes van praktisch geschoolden en mannen meer gewicht krijgen in de uitkomsten omdat ze lager vertegenwoordigd zijn in het panel dan in de hele provincie. Het herwegen maakte nauwelijks iets uit voor de uitkomsten omdat we weinig verschillen zagen tussen theoretisch geschoolden en praktisch geschoolden en mannen en vrouwen.
- **Open raadpleging:** aan de open raadpleging deden 957 mensen mee. Mannen en hoogopgeleiden zijn iets oververtegenwoordigd in de open raadpleging. Deze raadpleging had niet als doel om representatieve uitkomsten te realiseren.
- **Stakeholder raadpleging:** aan de stakeholder raadpleging deden 40 mensen mee.
- In totaal deden 1.967 deelnemers mee aan de raadpleging.

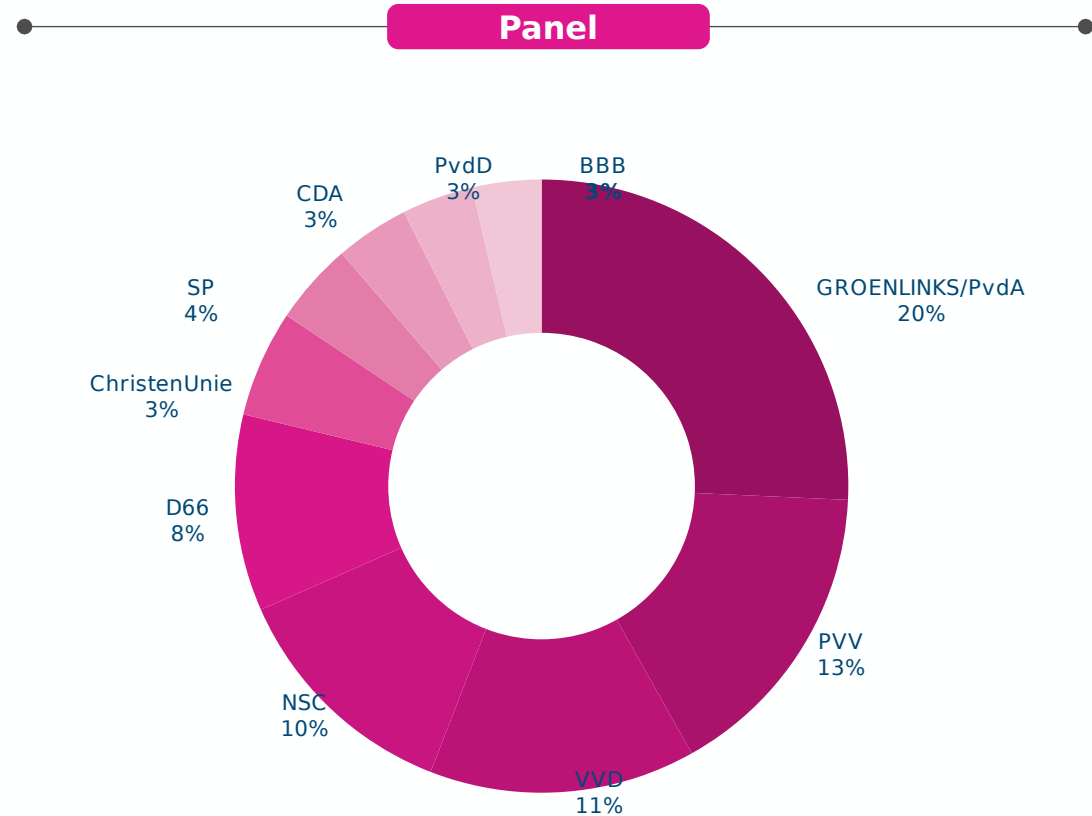
- **Zeg ik liever niet:** Totalen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende aandeel betreft deelnemers die (zeg ik liever niet) hebben

Politieke kleur - panel

Inzichten

Politieke kleur (top 10 politieke partijen)

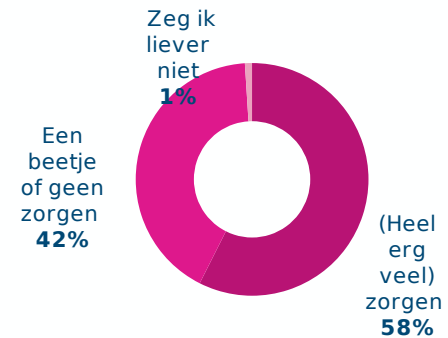
Zorgen klimaat en ervaring met schone energie

Inzichten

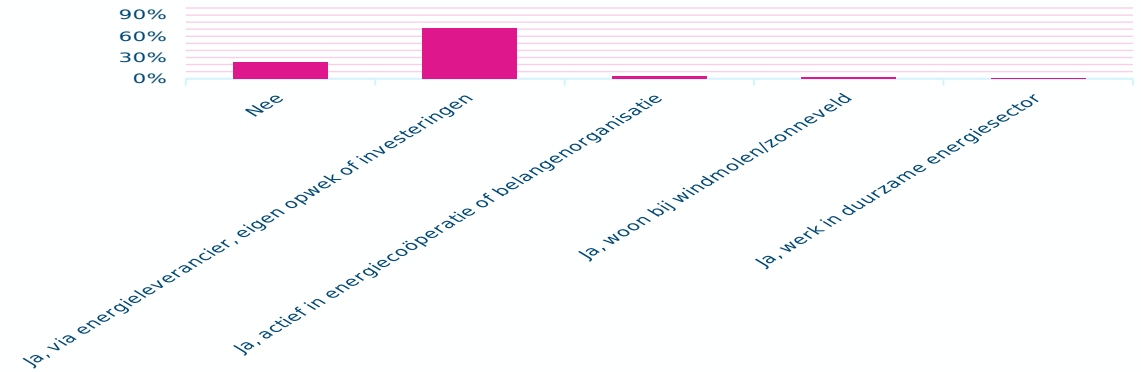
- **Zorgen over klimaatverandering:** Meer dan de helft van de deelnemers van het panel (58%) en een ruime meerderheid bij de open raadpleging (85%) maakt zich (heel erg veel) zorgen over klimaatverandering.
- **Gebruik van schone energie:** De vraag die werd gesteld: Ben je op één van de volgende manieren bezig met schone energie? Meerdere antwoorden waren mogelijk. We zien bij het panel een grotere groep die dat niet is dan bij de open raadpleging.

Panel

Zorgen over klimaatverandering

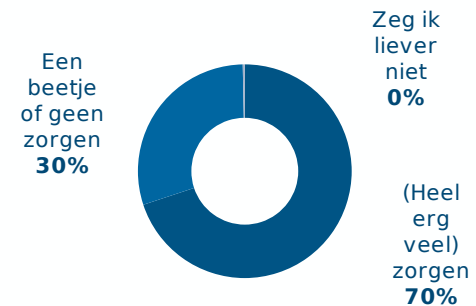

Gebruik van schone energie

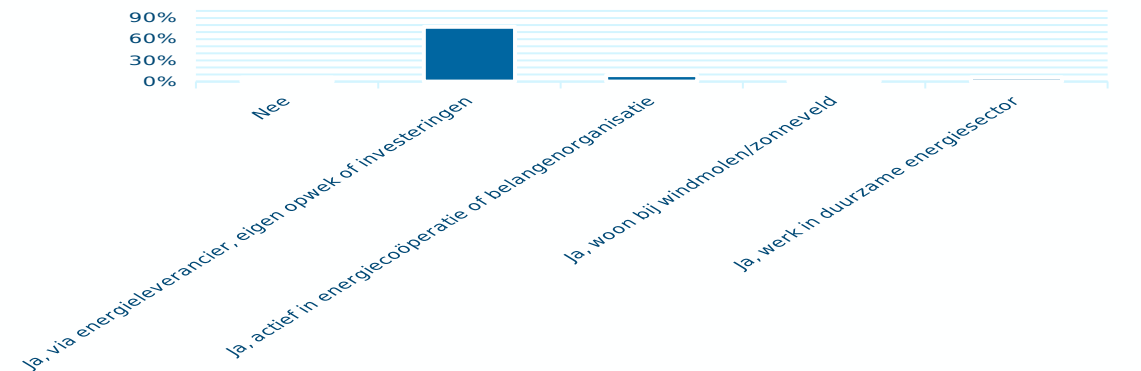

Open raadpleging

Zorgen over klimaatverandering

Gebruik van schone energie

Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?

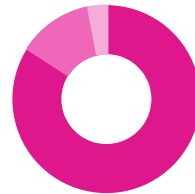
Toelichting

- **Panel:** 96% van de deelnemers geeft een voldoende aan de raadpleging. Gemiddelde rapportcijfer is een 7,4.
- **Open raadpleging:** 92% van de deelnemers aan de open raadpleging geeft een voldoende. Het gemiddelde cijfer is een 7,1.
- **Bovengemiddeld:** Bij andere raadplegingen zien we scores tussen 6,3 en 7,5. De score die deelnemers aan deze raadpleging geven zijn dus hoog ten opzichte van het gemiddelde.
- Stakeholders geven gemiddeld een 6,7 aan de raadpleging.
- **Telt niet op tot 100%:** Een aantal deelnemers aan de open raadpleging hebben deze vragen niet ingevuld, met als resultaat dat de totalen in de cirkeldiagrammen hiernaast niet optellen tot 100%.

Panel

Ik vond het een belangrijk
onderwerp om mijn mening over
te geven

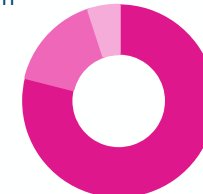
(Hele
maal)
mee
oneen
s
Neu-
traal
13%

(Hele
maal)
mee
eens
85%

Ik vertrouw erop dat dit een
eerlijk onderzoek is

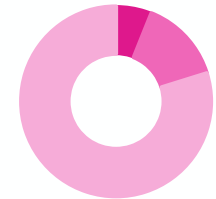
(Hele
maal)
mee
oneen
s
Neu-
traal
16%

(Hele
maal)
mee
eens
79%

Ik vond de raadpleging moeilijk
te begrijpen

(Hele
maal)
mee
oneen
s
Neu-
traal
14%

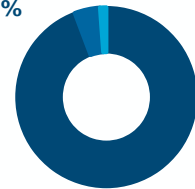

(Hele
maal)
mee
oneen
s
79%

Open raadpleging

Ik vond het een belangrijk
onderwerp om mijn mening over
te geven

Neu-
traal
4%

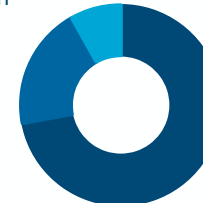

(Hele
maal)
mee
eens
82%

(Hele
maal)
mee
oneen
s
1%

Ik vertrouw erop dat dit een
eerlijk onderzoek is

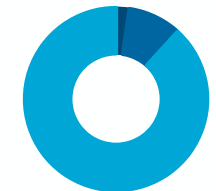
(Hele
maal)
mee
oneen
s
Neu-
traal
17%

(Hele
maal)
mee
eens
62%

Ik vond de raadpleging moeilijk
te begrijpen

(Hele
maal)
mee
oneen
s
Neu-
traal
28%

(Hele
maal)
mee
oneen
s
75%

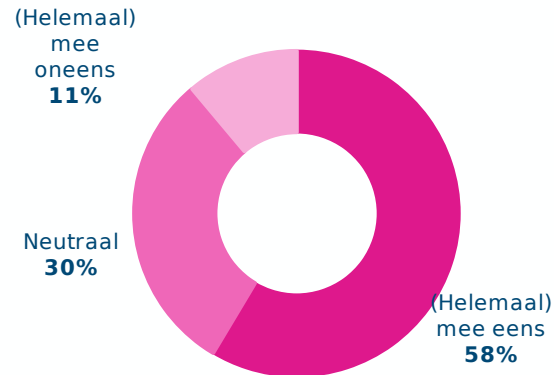
Raadpleging is leerzaam, vergroot acceptatie, geeft vertrouwen en smaakt naar meer

Inzichten

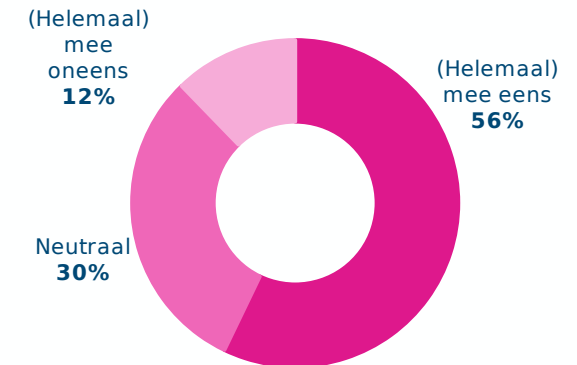
- **Leerzaam:** Een meerderheid van de deelnemers (58%) geeft aan door de raadpleging iets te hebben geleerd over de keuzes die de provincie moet maken over energie.
- **Vergroot acceptatie:** Een meerderheid (56%) van de deelnemers geeft aan de uiteindelijke besluiten beter te kunnen accepteren als veel mensen aan de raadpleging hebben meegedaan.
- **Vertrouwen:** Een grote meerderheid (67%) van de deelnemers zegt dat het vertrouwen in de provincie toeneemt als de provincie vaker inwoners op deze manier betreft bij haar beslissingen.
- **Vaker inzetten:** Een ruime meerderheid (83%) van de deelnemers vindt dat deze methode vaker moet worden ingezet om inwoners te betrekken bij keuzes van de provincie.

Panel

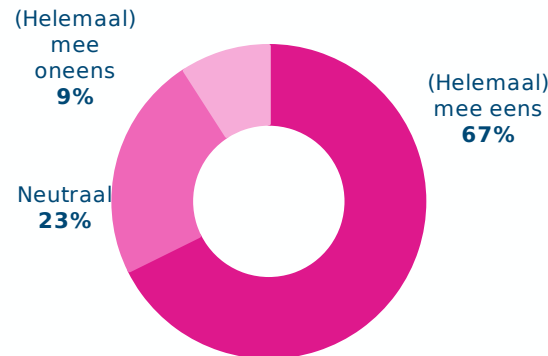
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik **geleerd** over de keuzes die de provincie moet maken over energie

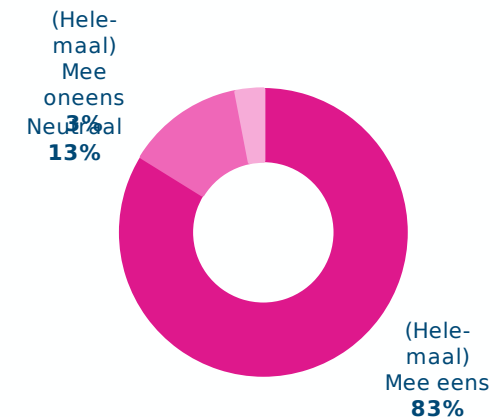
Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te **accepteren**

Als de provincie vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer **vertrouwen** in de besluiten van de provincie

Deze methode moet **vaker worden ingezet** om inwoners te betrekken bij keuzes van de provincie

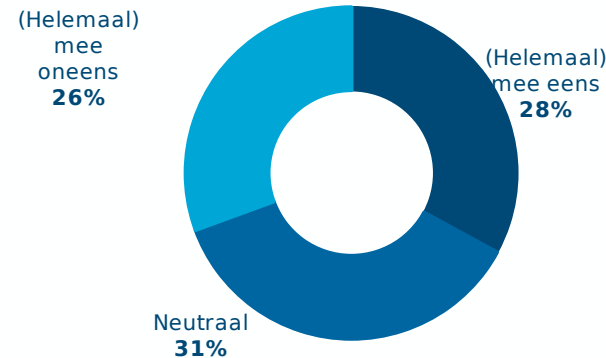
Open raadpleging

Inzichten

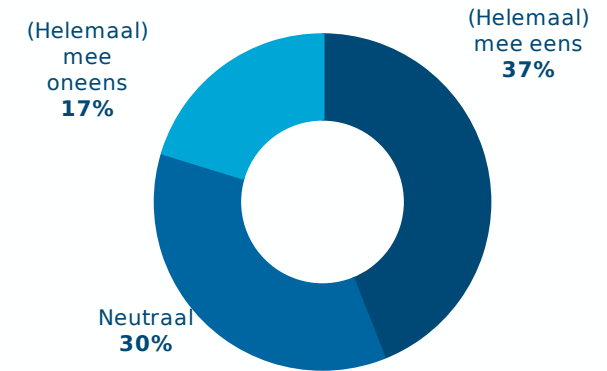
- **Iets geleerd:** Bijna een derde van de deelnemers (28%) geeft aan door de raadpleging iets te hebben geleerd over de keuzes die de provincie moet maken over energie. Minder dan bij het panel. Niet verassend omdat we bij open raadpleging een meer geïnteresseerd/geïnformeerd publiek verwachten.
- **Vergroot acceptatie:** Een ruim derde (37%) van de deelnemers geeft aan de uiteindelijke besluiten beter te kunnen accepteren als veel mensen aan de raadpleging hebben meegedaan.
- **Vertrouwen:** Bijna de helft (47%) van de deelnemers zegt dat het vertrouwen in de provincie toeneemt als de provincie vaker inwoners op deze manier betreft bij haar beslissingen. Dit is lager dan bij het panel (67%).
- **Vaker inzetten:** Een ruime meerderheid (66%) van de deelnemers vindt dat deze methode vaker moet worden ingezet om inwoners te betrekken bij keuzes van de provincie. Dit is lager dan bij het panel (83%).
- Een aantal deelnemers aan de open raadpleging hebben deze vragen niet ingevuld, met als resultaat dat de totalen in de cirkeldiagrammen hiernaast niet optellen tot 100%.

Open Raadpleging

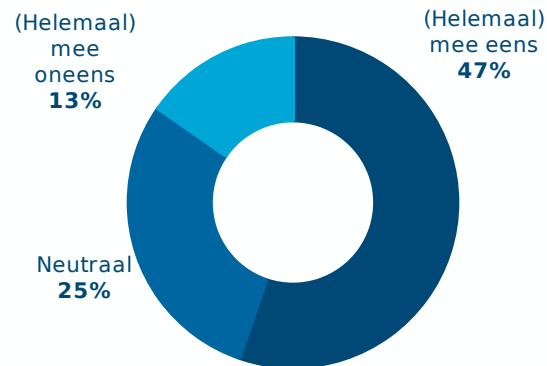
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik **geleerd** over de keuzes die de provincie moet maken over energie

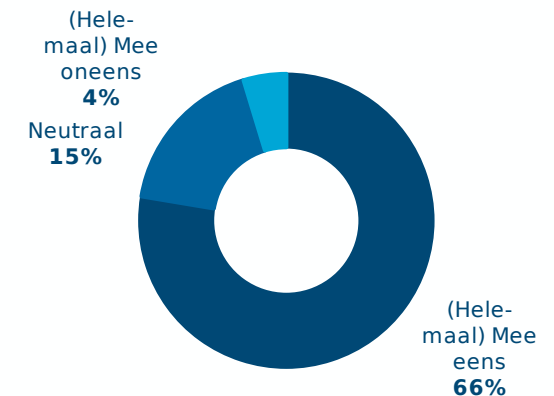
Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te **accepteren**

Als de provincie vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer **vertrouwen** in de besluiten van de provincie

Deze methode moet **vaker worden ingezet** om inwoners te betrekken bij keuzes van de provincie

2. Resultaten

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

Terug naar
inhoudsopgave

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

Ontwerp van de keuzetaak

The screenshot shows a web interface for a survey task. At the top left, there is a logo for 'wevaluate' and 'Energieidee Provincie Utrecht (panel)'. The main heading is 'Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem? Verdeel 40 punten.' Below this, there is a instruction: 'Gebruik de + en - knoppen om punten aan opties te geven. Klik op de i-knop voor meer informatie.' The interface displays eight options, each in a white box with a pink information icon (i) and a score of 0. The options are:

- De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken
- De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken

On the right side of the interface, there is a 'Punten' section with a circular progress indicator showing '0/40'.

Toelichting

- **Doel:** Inzicht krijgen in waar de provincie voor moet zorgen/meer en minder rekening mee moet houden bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers verdelen 40 punten over 8 opties waar de provincie voor kan zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem. Als ze iets niet belangrijk vinden geven ze weinig of geen punten.
- **Motivatie:** Vervolgens lichten deelnemers hun keuzes toe.
- **Verantwoording:** de 8 opties zijn vastgesteld op basis van de concept-energievisie samen met de provincie.

Wat kregen deelnemers te zien als ze op de knop drukten?

Een voorbeeld

De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn

Wat is jouw advies aan de provincie?

Als je veel punten geeft:
Geef je hier veel punten? Dan moet de provincie volgens jou zorgen dat ons energiesysteem zo betrouwbaar mogelijk is. Dat betekent dat de kans op grote stroomstoringen daardoor klein is.

Wat kan dat betekenen?
Om de kans op stroomstoringen klein te houden, moeten we het elektriciteitsnet verbeteren. We hebben dan bijvoorbeeld meer stroomkabels en hoogspanningskabels nodig.

Daarnaast is het belangrijk om de verschillende soorten energie zo goed mogelijk op elkaar aan te passen. De provincie kan dit doen door altijd op verschillende manieren energie te maken. Dus bijvoorbeeld door te zorgen dat een zonnepark én een windpark bij elkaar in de buurt komen. En dat daar ook iets bij komt om energie in te bewaren, bijvoorbeeld een grote batterij.

Ook kan de provincie stimuleren dat netbeheerders meer doen om ervoor te zorgen dat niet iedereen op hetzelfde moment energie gebruikt. Netbeheerders kunnen bijvoorbeeld korting geven aan inwoners en bedrijven op momenten dat we veel stroom kunnen maken. En inwoners en bedrijven meer laten betalen als er weinig stroom is.

Als je geen punten geeft:
Geef je hier geen punten? Dan hoeft de provincie van jou bij het maken van plannen over het energiesysteem niet te kijken naar de betrouwbaarheid van het energiesysteem. Op dit moment zijn er in provincie Utrecht bijna geen stroomstoringen. Kijkt de provincie in de toekomst niet naar de betrouwbaarheid? Dan kan dat betekenen dat we meer stroomstoringen krijgen.

Toelichting

- **Verantwoording:** aan beleidsmakers is gevraagd om aan te geven wat de consequenties zouden kunnen zijn als er veel rekening wordt gehouden met een bepaald doel bij het over het toekomstige energiesysteem.

Algemene uitkomsten voor panel, open en stakeholder raadpleging

Hoe dit te lezen?

- *Waar moet op gelet worden bij de interpretatie van een punten-PWE?* In een punten-PWE worden deelnemers gevraagd om opties ten opzichte van elkaar te prioriteren. Deelnemers kunnen een prioritering aanbrengen door de ene optie meer punten te geven dan andere opties. Maar zij kunnen ook evenveel punten geven aan twee of meer opties en daarmee deze opties eenzelfde prioriteit toekennen. Deelnemers kunnen een top 8 rangschikken met acht unieke posities. Maar deelnemers zijn ook vrij om bijvoorbeeld één of twee opties de volledige punten te geven.
- *Legenda:* Met een startwaarde van 40 punten, te verdelen over acht opties, is het gemiddelde of de *uitgangswaarde* 5 punten. In dat geval krijgt een optie prioriteit of, in deze keuzetaak, vindt de deelnemer dat de provincie met de optie rekening moet houden. Typisch gezien verdelen de meeste deelnemers hun punten in eerste instantie gradueel of lineair. Rond de uitgangswaarde correspondeert een (beetje) meer of minder punten sterk met een (beetje) meer of minder rekening houden. Bij veel punten, meestal bij circa het dubbele van de uitgangswaarde, is een optie voor een deelnemer absoluut of principieel. Dan is er geen afweging mogelijk met andere opties, maar moet een optie altijd geborgd zijn.

Dat leidt tot de volgende legenda:
 - *0 punten:* geen rekening mee houden;
 - *2,5 punten:* enigszins rekening mee houden;
 - *5 punten:* rekening mee houden (uitgangswaarde: 40 punten gedeeld door 8 opties);
 - *10 punten:* sterk rekening mee houden;
 - *Meer dan 10 punten:* principieel of randvoorwaardelijk (optie altijd borgen, geen afweging of uitruil met andere opties).
- *Variatie en vuistregels:* Individuele deelnemers kunnen een eigen puntentoekening hanteren. Bovenstaande betreft een empirisch ondervonden vuistregel. Interpretatie van de resultaten is altijd een combinatie van kwantitatieve analyse van de puntentoekening en een kwalitatieve analyse van de achterliggende motivaties.

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

Gemiddelde punten - panel (gewogen), n=970

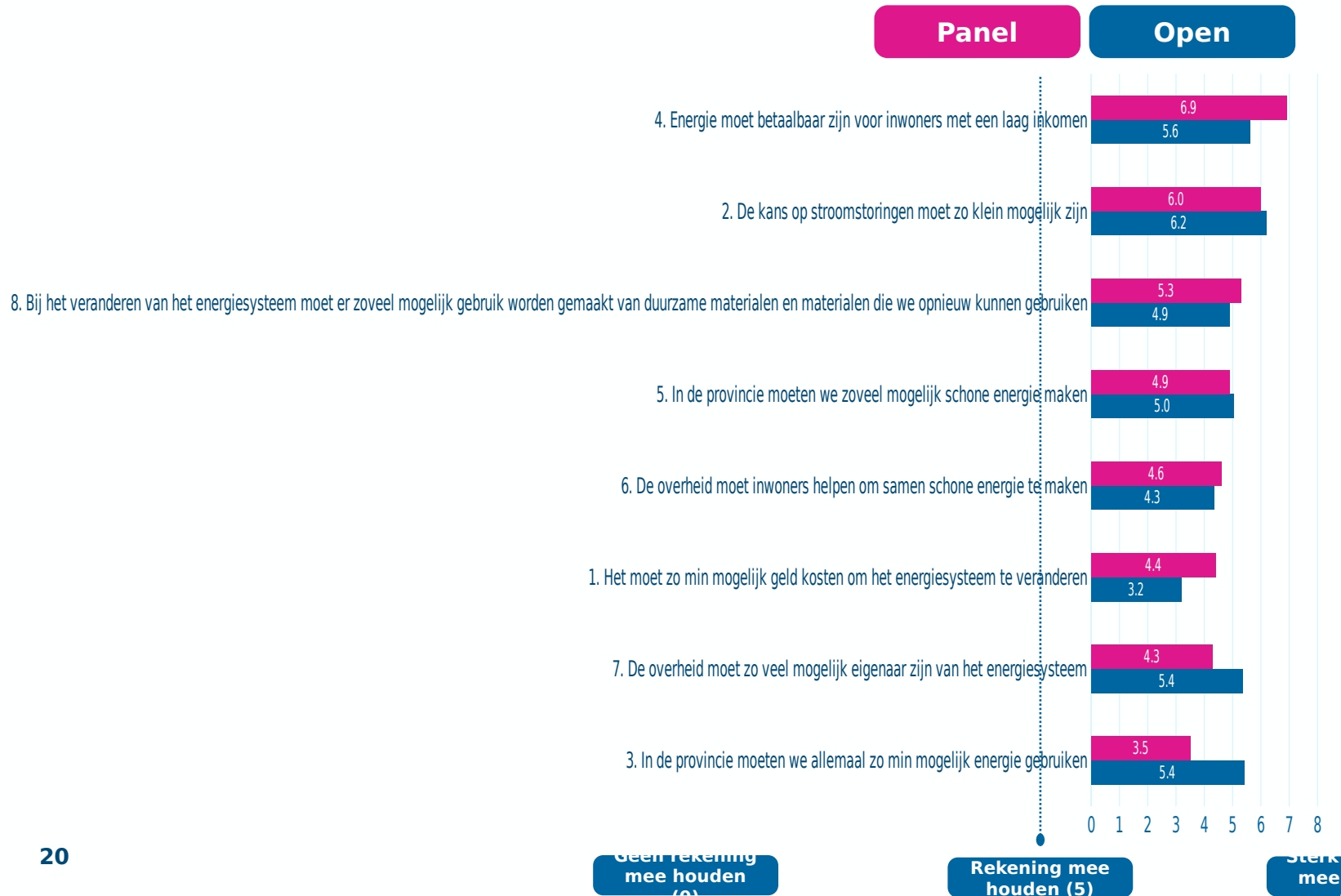
Inzichten

- **Overall minimaal enigszins rekening mee houden:** alles boven de 2,5.
- Drie opties boven de uitgangswaarde van 5 punten.
- Uitgesproken top twee:
 - Energie betaalbaar houden voor lage inkomens
 - Kans op stroomstoringen zo klein mogelijk houden
- **Notitie bij deze gegevens:** dit zijn de gemiddelden voor 970 deelnemers waarvan de data is herwogen. De resultaten zijn daarom representatief voor de bevolking van de provincie op de kenmerken opleiding, leeftijd en geslacht.

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

Gemiddelde punten - panel en open

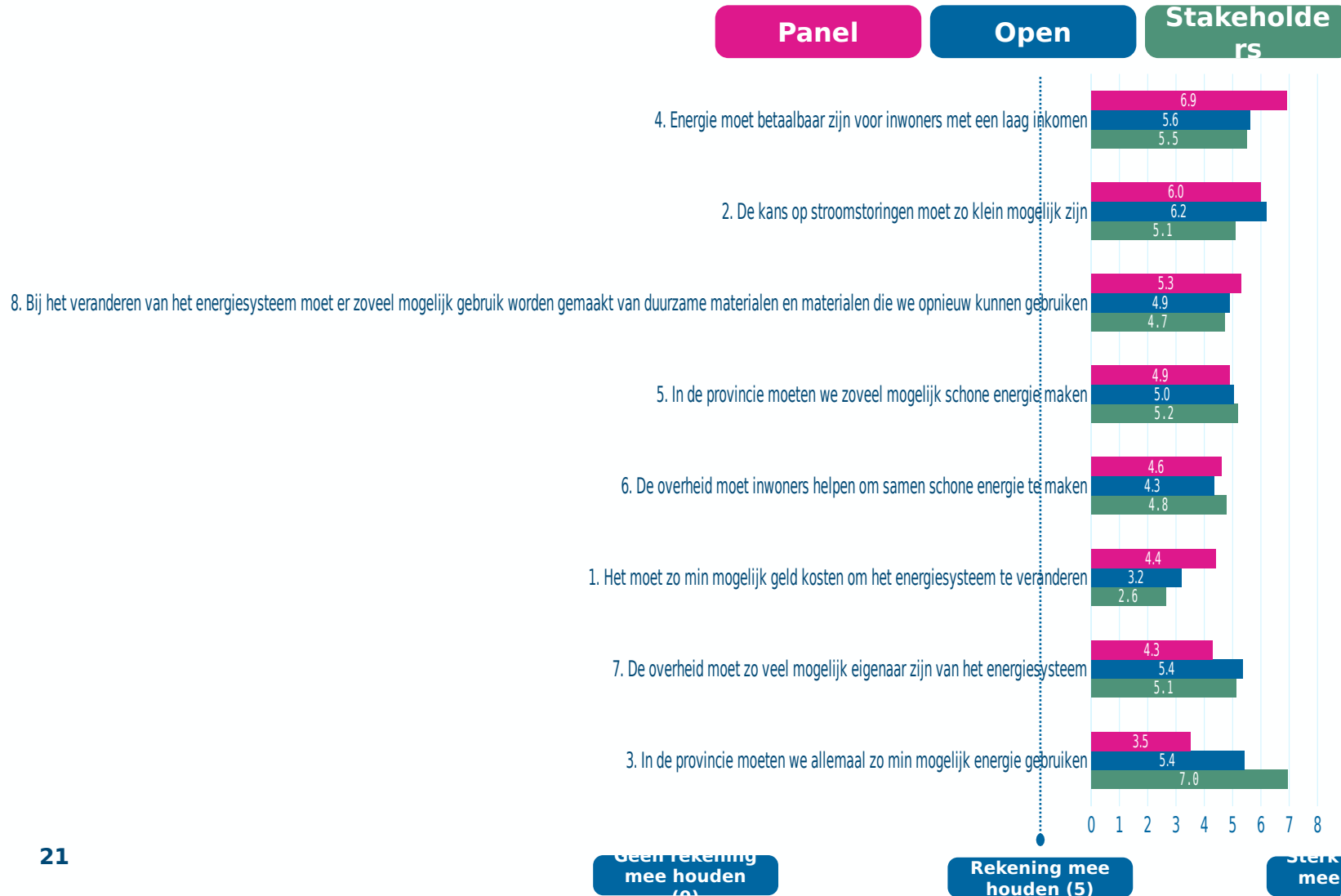
Inzichten

- Overeenkomsten:**
 - Top 2 is gelijk.
 - Meeste opties scoren ook ongeveer gelijk.
- Verschillen:**
 - Panel kent iets meer belang toe aan het laag houden van de kosten.
 - In open raadpleging zet men meer in op een overheid als eigenaar van energiesysteem.
 - In open raadpleging zet men meer in op de kosten laag houden

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem?

Gemiddelde punten – panel, open en stakeholders

Inzichten

- Stakeholders:**
 - De stakeholders zetten hoog in op de besparingsoptie, die in de panel raadpleging het laagst scoort (en die daar ook in geen enkel cluster hoog scoort).
 - De stakeholders vinden het minder belangrijk om op de kosten te letten.

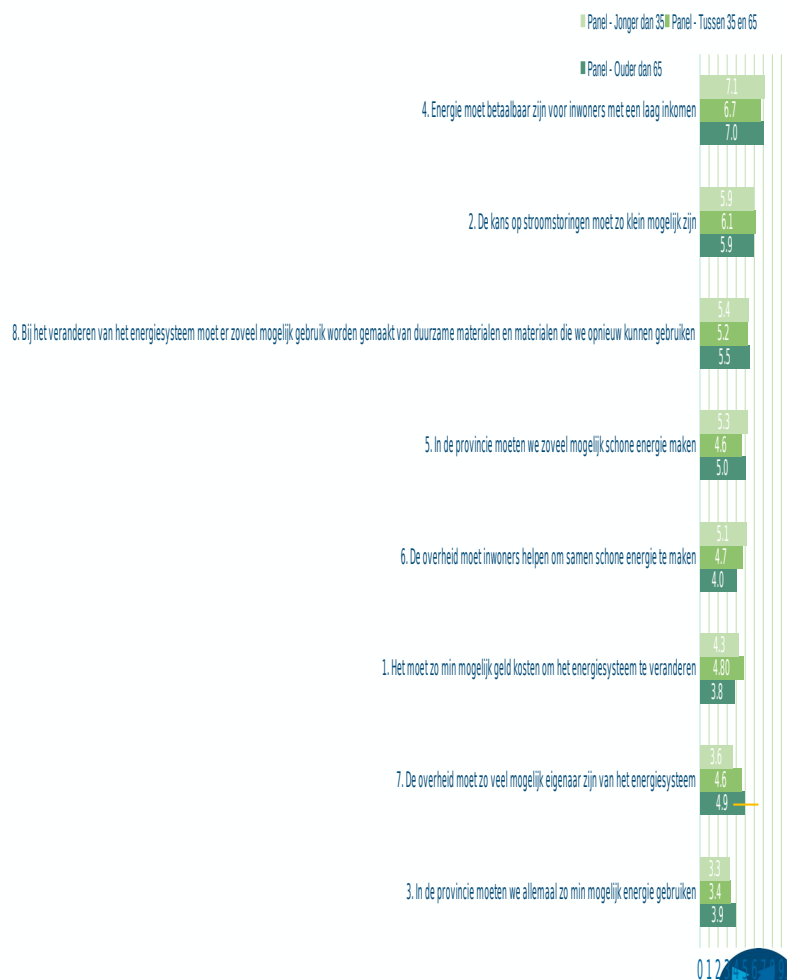

Waar moet de provincie voor zorgen bij het maken van keuzes over het toekomstige energiesysteem? Per gender, opleiding en leeftijd. Weinig verschillen

→ Vrouwen kiezen meer de duurzame opties dan mannen. Dit zien we ook bij andere raadplegingen. → Mannen kiezen vaker voor stroomstoringen voorkomen en overheid eigenaar.

→ Praktisch opgeleiden leggen extra nadruk op betaalbaarheid. → Theoretisch opgeleiden leggen minder nadruk op kosten van vernieuwing laag houden.

→ Weinig verschillen tussen leeftijdsgroepen. → 65-plussers geven vaker aan dat ze het belangrijk vinden dat de overheid eigenaar wordt van energiesysteem.

Inkomen en zorgen over klimaat hebben effect op stellingname

Inzichten

De prioritering van de doelen hangt samen met inkomen en of men zich meer of minder zorgen maakt over het klimaat.

Hoe meer zorgen er bestaan over het klimaat en hoe hoger het niveau van financiële zekerheid is, des te meer belang men hecht aan de doelen die verband houden met duurzaamheid en klimaatbescherming.

Ze hechten meer belang aan de doelen:

- Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie opwekken
- In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Minder belangrijk doel:

- Dat de kosten van vernieuwing van het energiesysteem laag blijven is voor deze groep minder belangrijk.

De keuzes van deze groep zijn minder extreem dan de keuzes van de groep met minder zorgen over het klimaat en financiële onzekerheid

Mensen die zich weinig zorgen maken over het klimaat en weinig financiële zekerheid hebben hechten meer belang aan bestaanszekerheid.

Belangrijk doel:

- het betaalbaar houden van energie voor lage inkomens.

Minder belangrijk:

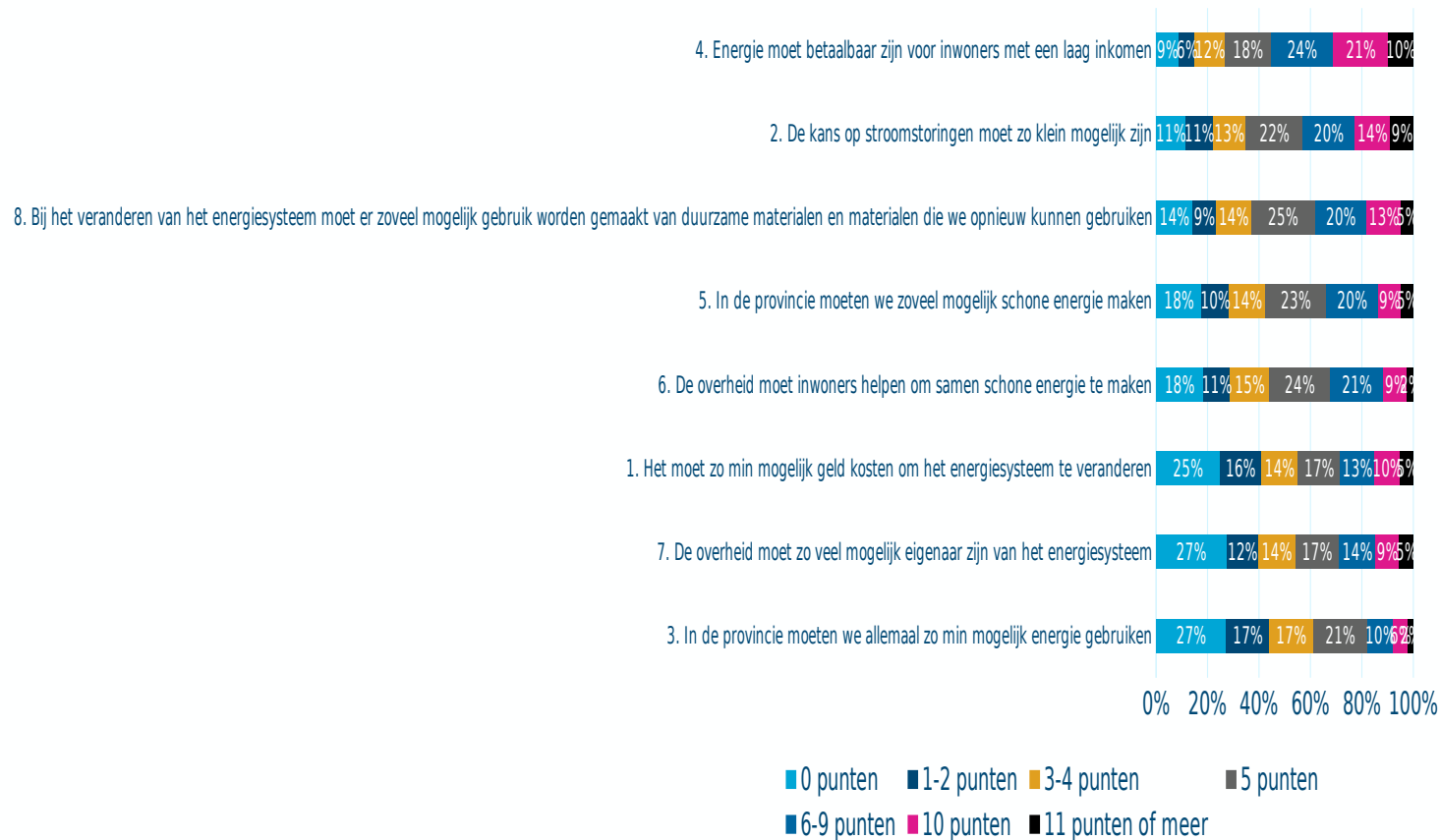
- Ze geven hier
 - (Heel erg veel) zorgen - Ik houd een beetje of veel geld over
 - (Heel erg veel) zorgen - Ik kan precies rondkomen
 - (Heel erg veel) zorgen - Ik moet schulden maken of spaargeld aanspreken
 - Een beetje of geen zorgen - Ik houd een beetje of veel geld over
 - Een beetje of geen zorgen - Ik kan precies rondkomen
 - Een beetje of geen zorgen - Ik moet schulden maken of spaargeld aanspreken

Grafiek x. Gemiddelde puntentoekening aan de doelen onderverdeeld naar klimaatzorgen in combinatie met inkomen

Zeer weinig polarisatie

Hoe lopen de puntentoekeningen uiteen? Op welk doelen zien we grote voor- of tegenstanders

Inzichten

- Er zijn geen doelen die deelnemers op grote schaal onbelangrijk vinden. Hoewel de onderste drie opties voor zo'n 1 op de 4 Utrechters 0 punten krijgt.
- Een puntentoekening van 11 of hoger zouden we een randvoorwaardelijke of principiële keuze kunnen noemen. We zien niet heel veel deelnemers die dit soort sterke keuzes maken. Bij de hoogst scorende optie 'betaalbaarheid voor lage inkomens' zien we dat dit voor 10% van de deelnemers een zeer uitgesproken keuze is.

3. Welke groepen zien we terug?

Introductie tot LKCA

Waarom deze analyse? Met de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) onderzoeken we de representatieve steekproef voor provincie Utrecht. We analyseren welke groepen we kunnen onderscheiden in hun voorkeuren.

Wat is een LKCA? Deze methode zoekt naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven in de keuzetaak. Of die de acht doelen juist heel anders prioriteren dan andere groepen. De methode zoekt zelf naar significante kenmerken.

Vier groepen: De LKCA geeft aan dat de deelnemers in 4 groepen kunnen worden opgedeeld die de opties verschillend prioriteren. We werken deze uit op de volgende pagina's.

Terug naar
inhoudsopgave

We zien **4** raadgeving

groepen in de representatieve

- 4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- 2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- 8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- 5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- 6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- 1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- 7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- 3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Ons model onderscheidt vier groepen deelnemers

Ons model stelde vast dat er onder de deelnemers vier groepen zijn die sterk op elkaar lijken qua voorkeuren en die juist een hele andere mening hebben dan de andere groepen.

Hiernaast is te zien hoeveel punten de gemiddelde deelnemer uit een groep geeft aan de acht doelen.

De percentages onderin geven aan hoe groot de groepen zijn.

Bij de twee opties die gemiddeld het hoogst scoren zien we weinig polarisatie

- 4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- 2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- 8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- 5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- 6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- 1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- 7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- 3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Betaalbaarheid van energie voor lage inkomens scoort in alle clusters hoog. Er is dus geen een groep voor wie dit niet belangrijk is. Voor cluster 2 en 4 springt dit er extra uit.

Ook over stroomstoringen zien we weinig polarisatie. Er zijn geen clusters die dit niet belangrijk vinden.

Keuzes verschillen als het gaat om eigenaarschap en verantwoordelijkheid

4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen

2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn

8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken

5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken

6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken

1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen

7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem

3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

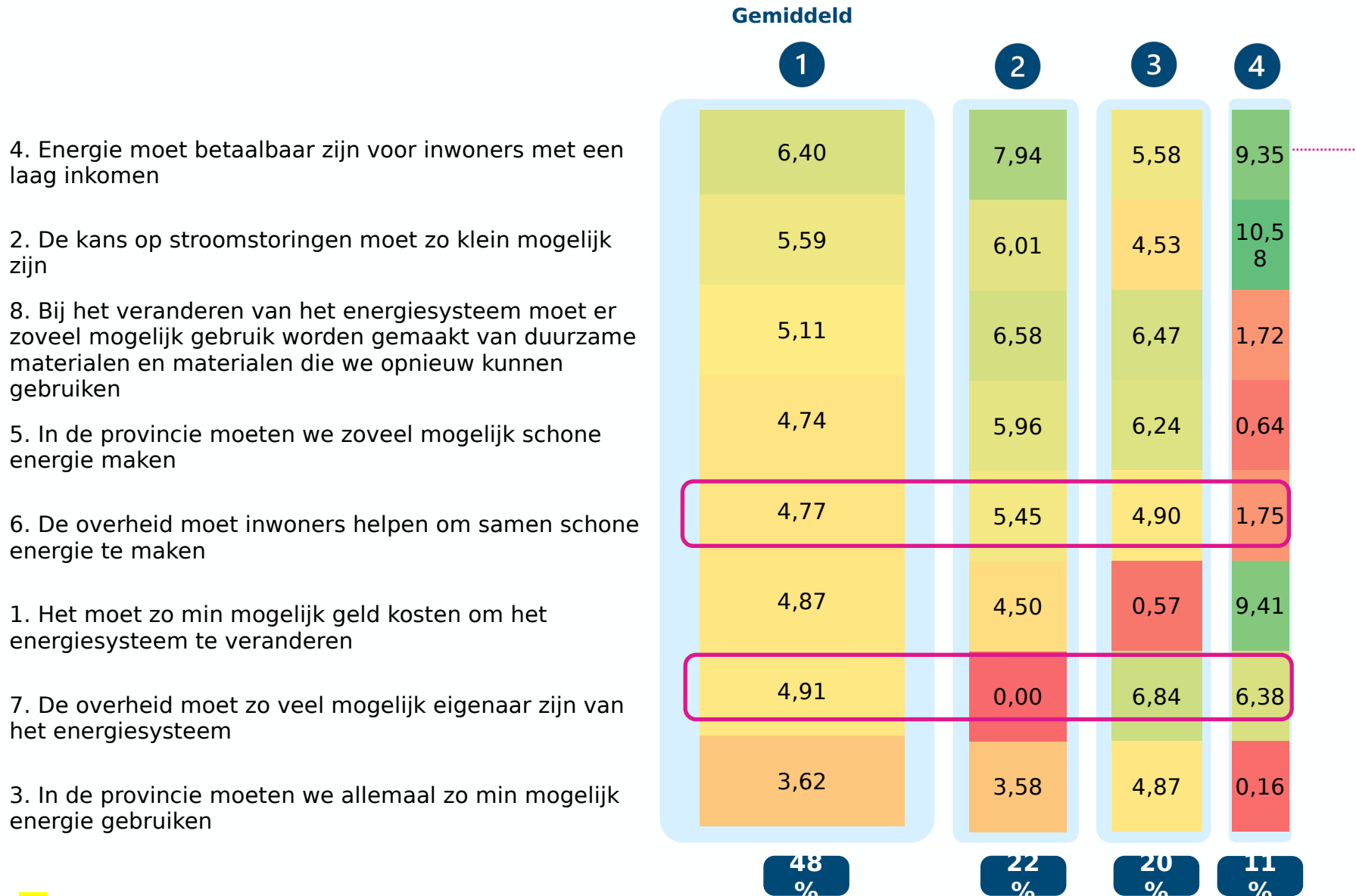
Duurzaamheidscluster 3 vindt het laag houden van de kosten het minst belangrijk.

Vooral cluster 2 ziet helemaal geen rol voor de overheid als eigenaar van energiesysteem.

Duurzaamheidscluster 3 zet het meest in op deze 'besparingsoptie'.

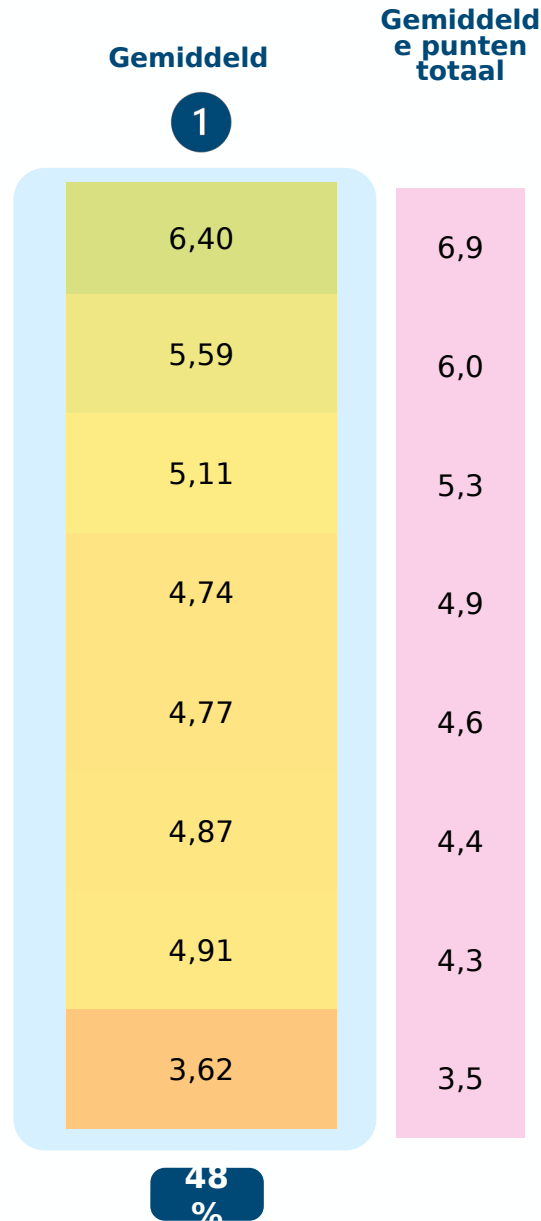

Keuzes verschillen als het gaat om eigenaarschap

Cluster 1

- 4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- 2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- 8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- 5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- 6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- 1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- 7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- 3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Keuzes

- Dit is een gemiddeld cluster.
- Geen heel grote afwijkingen ten opzichte van andere clusters.
- Binnen het cluster vinden mensen de betaalbaarheid van energie voor lage inkomens het meest belangrijk
- En binnen het cluster is besparen minder belangrijk.

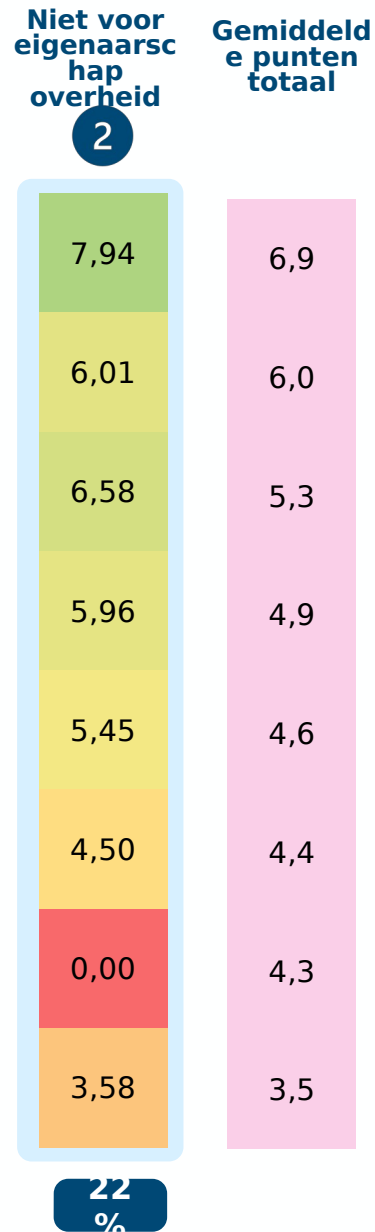
Wie zijn het?

- In dit cluster zien we relatief meer jongeren onder de 25 en ouderen boven de 65.
- Evenveel mannen als vrouwen.
- Qua opleidingsniveau zien we in dit cluster vergeleken met de andere clusters iets meer laagopgeleiden en niet opvallend veel of weinig hoog en - middelbaar opgeleide mensen.
- Dit cluster maakt zich zorgen over het algemeen wel (een beetje) zorgen over het klimaat.

Cluster 2

4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Cluster 2 maakt gemiddelde keuzes, maar legt hierin extra nadruk op duurzaamheid en betaalbaarheid. Middelbare vrouwen zien we veel in dit cluster. Ze maken zich (enigszins) zorgen over het klimaat. Ze zien helemaal geen rol voor de overheid als eigenaar van het energiesysteem.

Keuzes

- Dit cluster vindt alle opties behalve dat de overheid eigenaar is van het energiesysteem ten minste enigszins belangrijk.
- Dit cluster kiest er niet voor dat de overheid eigenaar moet zijn van het energiesysteem. Mensen geven hier verschillende redenen voor. Zo zijn er mensen die er weinig vertrouwen in hebben dat de overheid dit in goede banen kan leiden. Vaak genoemd is ook dat men hier te weinig vanaf weet.
- Duurzaamheid speelt hiernaast wel een grote rol, meer dan in de andere clusters. Het krijgt in dit cluster de tweede prioriteit.
- Energieprijs betaalbaar houden voor lage inkomens is ook belangrijk (maar dit is voor alle clusters belangrijk)

Wie zijn het?

- In dit cluster zien we vergeleken met de andere clusters veel mensen tussen de 25-45. Het cluster bevat minder jongeren onder de 25.
- Iets vaker vrouwen dan mannen.
- Gemiddelde spreiding van de opleidingsniveaus.
- Dit cluster maakt zich zorgen over het algemeen wel (een beetje) zorgen over het klimaat.

Cluster 3

- 4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- 2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- 8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- 5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- 6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- 1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- 7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- 3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Duurzaamheid prioriteit

3

5,58

4,53

6,47

6,24

4,90

0,57

6,84

4,87

20
%

Gemiddeld e punten totaal

6,9

6,0

5,3

4,9

4,6

4,4

4,3

3,5

Cluster 3 is een erg bezorgd, hoogopgeleid cluster met veel mannen. Vergeleken met andere clusters vindt dit cluster het niet erg als de vernieuwing wat moet kosten. Verduurzaming boven alles. Ze zien hier een grote rol voor de overheid weggelegd.

Keuzes

- Het mag wat kosten: Mensen in dit cluster vinden het veel minder belangrijk dat er rekening wordt gehouden met het laag houden van de (maatschappelijke) kosten van het nieuwe energiesysteem.
- Grote rol overheid: Wel belangrijk voor dit cluster is dat de overheid eigenaar wordt.
- Duurzaamheid voor alles: Het is ook belangrijk voor dit cluster dat er in de provincie zoveel mogelijk schone energie wordt opgewekt.

Wie zijn het?

- In dit cluster zien we diverse leeftijdscategorieën terug. Ouderen boven de 65 zien we het minst vaak in dit cluster.
- Iets vaker mannen dan vrouwen.
- In dit cluster zien we veel hoogopgeleiden.
- Dit cluster maakt zich erge zorgen over het klimaat.

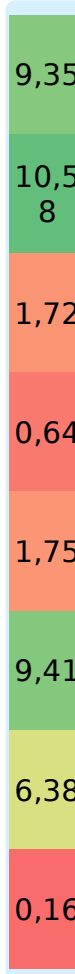
Cluster 4

- 4. Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen
- 2. De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn
- 8. Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken
- 5. In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken
- 6. De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken
- 1. Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen
- 7. De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem
- 3. In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken

Bestaanszekerheid belangrijker dan duurzaamheid

Gemiddelde punten totaal

4

6,9

6,0

5,3

4,9

4,6

4,4

4,3

3,5

11
%

Cluster 4 is een cluster dat bestaanszekerheid voorop stelt en minder belang hecht aan duurzaamheid. Dit cluster maakt zich maar zelden zorgen over het klimaat.

Keuzes

- **Bestaanszekerheid voorop:** Betaalbaarheid en stroomstoringen voorkomen scoren erg hoog in dit cluster. Kosten zo laag mogelijk houden is belangrijk.
- **Duurzaamheid minder belangrijk:** Geen inzet op duurzaamheid, schone energie en besparen.
- **Grote rol voor overheid als eigenaar:** Dit cluster zet veel in op dat de overheid eigenaar wordt van het energiesysteem.

Wie zijn het?

- In dit cluster zien we meer mensen tussen de 45-65.
- Veelal mannen.
- Met diverse opleidingsachtergronden.
- De mensen in dit cluster maken zich veelal geen zorgen over klimaatverandering.

**4. Welke argumenten
noemen deelnemers voor
het toekennen van punten
per doel?**

Terug naar
inhoudsopgave

Energie moet betaalbaar zijn voor inwoners met een laag inkomen.

1
6,9

Maak er geen deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Iedereen heeft recht op energie als basisbehoefte : lage inkomens worden genoeg geholpen	★★★★	Lage inkomens worden genoeg geholpen : meer aandacht voor beschikbaarheid voor iedereen, ook midden- en hoge inkomens.	★
Lage inkomens hebben recht op energie als basisbehoefte	★★	Dit is meer iets voor de (lokale) overheid	
Als energie niet meer betaalbaar is voor lage inkomens heeft dat maatschappelijke gevolgen	★	Andere zaken zijn belangrijker	
Lage inkomens ondersteunen is belangrijk zodat ze deel kunnen nemen aan de energietransitie	★		

“Niet alleen voor lage inkomens, maar voor iedereen die niet rond kan komen maar zich wel lam werkt.”

“Mijn idee is dat lage inkomens voldoende gestuit zijn in de maatschappij. De middeninkomens is veel zorgwekkender.”

“Iedereen heeft recht op energie en voorzieningen, als een laag inkomen is het voor mij al nauwelijks te betalen om te overleven.”

“Ook voor mensen met een gemiddeld inkomen. Die vallen vaak tussen wal en schip.”

“Hoewel duurzame energie enorm van belang is, moet wel voorkomen worden dat door deze overgang de toegankelijkheid van energie voor een gedeelte van de inwoners wegvalt ”

“Bij de energietransitie moet iedereen mee kunnen komen, niet alleen de mensen met veel geld.”

De kans op stroomstoringen moet zo klein mogelijk zijn.

2
6,0

Waarom geven deelnemers wel of geen punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
<p>Stroomstoringen hebben grote gevolgen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voor de economie, • voor gezondheid en veiligheid • zorgen voor maatschappelijke ontwrichting • Groot ongemak 	★★★★	Stroomstoringen volledig voorkomen is niet realistisch en dat is niet erg	★★
<p>Om toekomstbestendig te zijn schakelen we over op stroom, dan is het belangrijk dat dit betrouwbaar is.</p>	★	Het voorkomen van stroomstoringen zou altijd een doel moeten zijn	★★
<p>De verantwoordelijkheid ligt bij netbeheerders, leveranciers en de overheid.</p>	★	Het voorkomen van stroomstoringen is minder belangrijk dan verduurzamen	★
		Ik heb er op dit moment weinig last van	

“Staat niet op mijn verlanglijstje, stroomstoringen zijn niet leuk maar ook geen halszaak.”

“Voor de veiligheid van mensen die door ziekte afhankelijk zijn van elektronische apparatuur zoals hart/long machines.”

Nederland geen scholen en bedrijven gebouwd kunnen worden, en dat er continue angst is voor grote, langdurige stroomuitval, en dat ondertussen het hele land gepusht wordt alles elektrisch te doen. Ons stroomnetwerk kan dit niet aan. Overbelasting van het stroomnetwerk kan tot grote problemen leiden, denk aan stroomuitval in ziekenhuizen, scholen, supermarkten, boeren, etc. Het is totale waanzin eerst alles elektrisch te maken en vervolgens tot de conclusie te komen dat het stroomnetwerk niet voldoet. First things first.

“Ik denk dat het wel een aandachtspunt is maar niet de hoogste prioriteit heeft.”

“Het is heel vervelend als je naar een tv-programma zit te kijken en de stroom valt uit.”

Bij het veranderen van het energiesysteem moet er zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van duurzame materialen en materialen die we opnieuw kunnen gebruiken.

3
5,3

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
De transitie moet zo duurzaam mogelijk zijn (zo min mogelijk afval, vervuiling en geen grondstoffen uitputten)	★★★★★ ★	Het is belangrijker dat de energie duurzaam is, dan dat er duurzame materialen gebruikt zijn.	★★
Energie is niet groen als de gebruikte materialen dat niet zijn.	★	Dit kost teveel geld	★
Herbruikbare en duurzamere materialen zullen goedkoper zijn.	★	Duurzame en hergebruikte materialen zullen van mindere kwaliteit zijn	

“Als je toch al voor het milieu bezig bent dat dan ook meteen aanpakken.”

“Als het te duur wordt dan maar iets minder duurzaam. Belangrijker vind ik ook onderhoudsarm.”

“Er is een klimaatcrisis, we produceren veel teveel spullen en afval, hoe meer duurzaam en opnieuw te gebruiken is, hoe minder zinloos afval er komt.”

“De verandering kan alleen duurzaam teweeg worden gebracht, anders is het onmogelijk vooruitgang te noemen.”

“Duurzame materialen gebruiken is erg belangrijk, maar het is denk ik belangrijker dat er iets gemaakt wordt dat is gemaakt om te blijven en niet om over een paar jaar weer vervangen te moeten worden.”

“Hergebruik en duurzame materialen zijn van belang en dienen bij voorkeur gebruikt te worden, zelfs als dit iets duurder uitpakt, maar dit ook de lange termijn wel goedkoper en/of milieuvriendelijker uitpakt.”

In de provincie moeten we zoveel mogelijk schone energie maken.

4
4,9

Maak een lijst van de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Schone energie maken is belangrijk, als uitgangspunt van de energietransitie en omdat het goed is voor het klimaat .	★★★★★	Er zijn beter locaties dan Utrecht.	★
Dit is een taak voor de (provinciale) overheid .	★	Er zijn beter oplossingen	★
Er moeten meer windmolen- en zonneparken , in de provincie Utrecht komen.	★	Kritiek op windmolens en zonnenvelden	
Schone energie is belangrijk, maar moet uitgevoerd worden binnen de grenzen van het mogelijke/aangename .		Geen vertrouwen in de definitie van schone energie	
		Schone energie binnen de provincie kost teveel geld .	
		Andere zaken zijn belangrijker	

"In het geval van Utrecht kan men beter elders schone energie vandaan halen vanwege beperkte mogelijkheden voor energie uit wind en getijden."

"Ik maak me zorgen om klimaatverandering en of mijn kinderen nog wel kinderen kunnen krijgen en zullen overleven over 150 jaar met hoe wij nu met onze aarde omgaan."

"Geen idee hoe maar moet zo schoon mogelijk gemaakt zijn."

"We moeten dat wel doen maar ik ben ook huiverig voor grasvelden vol zonnepanelen. Er zijn echter nog genoeg daken te vullen."

"Kom maar op met die molens en zonneweides."

"Zeker maar wel met oog voor milieu (windmolens prima maar niet te veel en niet overal want dat is ook milieuvervuiling)."

De overheid moet inwoners helpen om samen schone energie te maken.

5
4,6

Wat zou de overheid erin moeten doen om meer punten te verdienen? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie
Op die manier wordt schone energie voor iedereen betaalbaar	★★
Dergelijke overheidsdruk helpt burgers te motiveren en draagvlak te creëren	★★
Het is goed dat de overheid een actievere rol inneemt, maar wel alleen via subsidies en advies	★★
De overheid moet meer naar de ideeën van burgers luisteren	★
Als we het samen doen is het makkelijker	★
Het is een taak voor de overheid	★

“de overheid moet toch niet alles...de mensen kunnen ook zelf nadenken.”

“Vooral financieel, want anders worden de armen weer armer en hebben geen geld voor überhaupt energie”

“Ik vind dat de overheid burgers meer moet mobiliseren en bewust maken van de effecten van klimaatverandering en hoe wij daarbij kunnen helpen. Passiviteit is verleden tijd. Er moet nu iets gebeuren!.”

“Veel doen wel mee met schone groene energie. Maar nog niet genoeg.”

“Helpen, zodat men niet het idee heeft er alleen voor te staan. Maar wel helpen, niet de les lezen.”

“Gewoon in de basis is dit wat er nodig is. De stimulatie moet er zijn. Daarnaast, armere inwoners zoals ik, met een huurhuis kunnen niet altijd zelf de keuzes maken. Steun (of druk) van de gemeente op de woningbouw kan dan verandering brengen. Zodat ik bijvoorbeeld ook zonnepanelen op mijn dak mag plaatsen.”

Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
De overheid hoeft niet alles te doen: burgers moeten dit zelf oplossen	★
Er gebeurt al veel/voldoende	
Dit zorgt voor onbalans	
Dit is niet logisch of haalbaar	
Andere punten waren belangrijker	

Het moet zo min mogelijk geld kosten om het energiesysteem te veranderen.

Van de 10 vragen heb ik er maar 7 in één puntje. Dit zijn de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

6
4,4

Argument bij veel punten **Frequentie**

Betaalbaarheid van het energiesysteem is essentieel, omdat het leven en energie al duur zijn en/of zodat het voor iedereen betaalbaar is ★★★

De **verantwoordelijkheid** ligt bij de energieleveranciers en overheid. ★

Geld kan voor **betere dingen** worden gebruikt. ★

Er moet voldoende keuzevrijheid zijn

“De gemeentelijke belastingen zijn al erg hoog. Als het veel geld kost, wordt dit waarschijnlijk aan de inwoners doorberekend.”

“Een goede energievoorziening is van onschatbare waarde. Hierop bezuinigen is onwenselijk.”

“Voor veranderingen moet je niet de rekening bij de particulier leggen.”

“Het is logisch dat er een begroting moet zijn en geen geld verspild moet worden dat betekent niet dat het een onmogelijk laag bedrag moet zijn”

“De overheid geeft al veel te veel uit en de rekening mag niet bij de consument worden neergelegd.”

“Het zal altijd geld kosten, als we het goedkoop hadden gewild hadden we dertig jaar geleden moeten beginnen. Naarmate we langer onze kop in het zand steken zal het alleen maar duurder worden.”

Argument bij geen of weinig punten **Frequentie**

Geld is minder belangrijk dan goede, **duurzame energievoorziening**: het is een investering ★★★

Geld besparen is belangrijk, maar **niet realistisch gezien de klimaatcrisis** ★

Transitie kan uiteindelijk **geld besparen** en goedkoop is duurkoop ★

De overheid moet zo veel mogelijk eigenaar zijn van het energiesysteem.

7
4,3

Wat zijn de voordelen van een overheidse energie-eigenaar? Hoeveel punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie
Bedrijven hebben op deze manier minder invloed, waardoor energie betrouwbaarder, gelijk en goedkoper geleverd zal worden	★★★★★ ★★
Hierdoor wordt energie beschikbaar voor iedereen	★
Dit is een goed idee, maar moeilijk uitvoerbaar	
De overheid moet een andere rol innemen dan eigenaar	

- “De markt heeft bewezen uiteindelijk niet in het belang van de burger te kiezen.”
- “Dit moet gereguleerd worden door de overheid, zij moeten er voor zorgen dat het duurzaam, eerlijk en betaalbaar is.”
- “Wanneer de overheid de eigenaar is krijgt het vaak stalinistische trekjes en gaat het vooral heffen en reguleren.”
- “Als overheid voor groot deel eigenaar is zijn wij dat eigenlijk allemaal. .”
- “Niet alles moet bij de overheid liggen en men moet zelf zich ook verantwoordelijk voelen.”
- “Geen eigenaar, wel toezichthouder.”

Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
De overheid is niet in staat tot het beheren van het energiesysteem	★
Burgers moeten zelf verantwoordelijkheid blijven voelen	
Andere punten waren belangrijker of ik weet hier te weinig van	★

In de provincie moeten we allemaal zo min mogelijk energie gebruiken.

8
3,5

Maakt u gebruik van de 8 punten? Onderstaand de meest genoemde argumenten. Hoe meer sterretjes hoe vaker een argument genoemd is.

Argument bij veel punten	Frequentie	Argument bij geen of weinig punten	Frequentie
Het is belangrijk energie te besparen, zodat er minder opgewekt hoeft te worden en om verspilling, tekorten en CO₂-uitstoot tegen te gaan.	★★★	Zo min mogelijk energie verbruiken is niet realistisch , omdat we steeds meer energie nodig hebben, en we al zoveel mogelijk besparen.	★★★
		Dit is betuttelend	★
		Als we schone energie opwekken, dan is energie besparen niet nodig	★
De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de individuele burger die minder energie moet gebruiken.	★	De verantwoordelijkheid ligt bij grootverbruikers en de samenleving.	★
		Andere zaken zijn belangrijker	★

"Dit vind ik een zeer belangrijk uitgangspunt, ook voor energiegebruik is consuminderen een manier om de beperkte voorraad zo goed mogelijk te benutten."

"Onzin. Zorg dat we genoeg hebben. Nu al kunnen bedrijven niet aangesloten worden door een tekort."

"Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken en te transporteren"

"Er is een grens aan het moeten bezuinigen, de afgelopen jaren is die grens wel bereikt. Er mag ook best nog geleefd worden."

"Zo lang de schone energie is, is minderen in mijn ogen niet zo van belang."

"Als burgers hebben wij ook een verantwoordelijkheid."

"Daar waar mogelijk draagt iedereen daar zijn steentje al aan bij. Mensen proberen hier juist al op te bezuinigen vanwege de hoge kosten."

5. Methodologie en verantwoording

Keuzes over de raadpleging [wordt nog uitgebreid]

De keuzes die we beschrijven in deze sectie hebben geleid tot de raadpleging die vindbaar is op de website <https://energievisie.raadpleging.net/>. Alle originele teksten zijn hier na te lezen. De raadpleging is ook nog in te vullen, maar antwoorden worden niet meer geregistreerd.

**Terug naar
inhoudsopgave**

Controleren en opschonen van de data

Na het sluiten van de raadpleging zijn de data van het panel (de *gesloten* raadpleging) en van de open raadpleging gecontroleerd en opgeschoond door een aantal geautomatiseerde en handmatige stappen, welke hieronder worden beschreven.

1. *Is de PWE voltooid?* Alle deelnames die de raadpleging niet volledig hebben afgemaakt zijn verwijderd.
2. *Hebben individuen vaker deelgenomen?* Het is mogelijk om te zien of vanaf hetzelfde apparaat meerdere malen is deelgenomen aan de raadpleging, zonder te zien welk apparaat dit precies is. Deze deelnames zijn handmatig gecontroleerd. In een aantal gevallen betrof het deelnames met dezelfde demografische kenmerken en input, wat er op wijst dat het twee maal dezelfde persoon betrof. Hierbij zijn de meest complete deelnames bewaard gebleven en overige deelnames zijn verwijderd. Waar demografische kenmerken of antwoorden wel verschilden is aangenomen dat het verschillende personen betreft die vanaf hetzelfde apparaat hebben deelgenomen. Deze deelnames zijn bewaard gebleven.
3. *Is de PWE serieus ingevuld?* Deelnemers met een korte invulduur (minder dan 3 minuten over de totale raadpleging, en minder dan 1 minuut voor de keuzetaak) zijn verwijderd. Daarnaast zijn deelnemers verwijderd die bij controlevragen overal dezelfde keuze-optie aanvinken, geen aanvullende input leverden en een korte invulduur hadden van 1/3 van de mediaan. Tot slot zijn van de overgebleven deelnemers de geschreven antwoorden nagelopen. Deelnemers zijn verwijderd wanneer zij in de open velden duidelijke onzin antwoorden invulden, maar ook als er aanwijzingen waren in de kwantitatieve data dat de raadpleging niet serieus was ingevuld.

44 Na het opschonen resteerden uiteindelijk de data van 970 deelnemers aan het panel die we hebben geanalyseerd.

Open Raadpleging

1. *Is de PWE voltooid?* Alle deelnames zijn verwijderd die de keuzetaak niet hebben ingevuld terwijl ze wel aangaven dat ze willen doen.
2. *Hebben individuen vaker deelgenomen?* Het is mogelijk om te zien of vanaf hetzelfde apparaat meerdere malen is deelgenomen aan de raadpleging, zonder te zien welk apparaat dit precies is. Deze deelnames zijn handmatig gecontroleerd. In een aantal gevallen betrof het deelnames met dezelfde demografische kenmerken en input, wat er op wijst dat het twee maal dezelfde persoon betrof. Hierbij zijn de meest complete deelnames bewaard gebleven en overige deelnames zijn verwijderd. Waar demografische kenmerken of antwoorden wel verschilden is aangenomen dat het verschillende personen betreft die vanaf hetzelfde apparaat hebben deelgenomen. Deze deelnames zijn bewaard gebleven.
3. *Is de PWE serieus ingevuld?* Deelnemers met een korte invulduur (minder dan 3 minuten over de totale raadpleging, en minder dan 1 minuut voor de keuzetaak) zijn verwijderd. Ook zijn de geschreven antwoorden nagelopen. Deelnemers zijn verwijderd wanneer zij in de open velden duidelijke onzin antwoorden invulden, maar ook als er aanwijzingen waren in de kwantitatieve data dat de raadpleging niet serieus was ingevuld.

Na het opschonen resteerden uiteindelijk de data van 957 deelnemers aan de open raadpleging die we hebben geanalyseerd.

populytics.nl